

MANŽELSTVO A HOMOSEXUÁLNE PARTNERSTVÁ

vieroučná nóta kardinála Carla Caffarru, arcibiskupa Bologne

Táto nóta sa v prvom rade obracia na veriacich, aby neboli zmätení komentármi v masmédiách. No odvažujem sa dúfať, že jej budú venovať pozornosť aj neveriaci, ktorí chcú bez predsudkov používať vlastný rozum.

1. Manželstvo je jedným z najcennejších dobier, ktorými ľudstvo disponuje. V ňom sa ľudská osoba nachádza v jednej zo základných foriem svojej realizácie a každé právne nariadenie by malo pôsobiť v jeho prospech, považujúc ho za prednostnú vec verejného záujmu.

Na Západe prechádza inštitúcia manželstva vari svojou najväznejšou krízou. Nehovorím to na základe čoraz vyššieho počtu rozvodov a rozlúk; nehovorím to ani z dôvodu [ľudskej] nestálosti, ktorá čoraz viac podkopáva manželský zväzok; nehovorím to ani pre narastajúci počet voľných spolunažívaní. Teda nehovorím to na základe odporovaného správania.

Kríza sa týka posudzovania dobra manželstva. To z hľadiska posudzovania sa manželstvo dostalo do krízy v tom zmysle, že sa mu už nedostáva úcty, akú si pre svoju veľkú hodnotu zasluhuje. Predstava o jeho neporovnateľnej etickej jedinečnosti sa zatemňuje. Najjasnejším znakom, hoci nie jediným, tejto „intelektuálnej neúcty“ je fakt, že v niektorých štátoch je povolené, alebo chcú povoliť právne uznanie homosexuálnych zväzkov a zrovnoprávniť ich s legitímnym zväzkom medzi mužom a ženou, vrátane možnosti adopcie detí.

Bez ohľadu na počet dvojíc, ktoré by chceli takéto uznanie využiť - i keď by bola iba jedna! - takéto zrovnoprávnenie by znamenalo vážnu ranu pre spoločné dobro. Táto nóta chce napomôcť, aby sme si túto škodu uvedomili. Zároveň chce vysvetliť veriacim katolíkom, ktorí nesú zodpovednosť za verejné veci rôzneho druhu, aby neprijímali rozhodnutia, ktoré verejne popierajú ich príslušnosť k Cirkvi.

2. Zrovnoprávnenie homosexuálneho zväzku s manželstvom v akejkoľvek forme alebo stupni by malo objektívne význam deklarovania neutrálneho postoja štátu voči dvom spôsobom prežívania sexuality, ktoré v skutočnosti nie sú pre spoločné dobro rovnako dôležité. Zatiaľ čo legitímne spojenie medzi mužom a ženou zaisťuje dobro - nielen biologické! - prokreácie (plodenia detí) a prežitia ľudského druhu, homosexuálny zväzok je sám osebe zbavený schopnosti plodiť nové životy. Možnosti, ktoré dnes ponúka umelá prokreácia, sú nielenže spojené s hrozbou vážneho poškodenia ľudskej dôstojnosti, ale v zásade nenia neprimeranosť homosexuálnej dvojice, pokiaľ ide o poriadok života. Navyše je dokázané, že absencia sexuálnej bipolarity môže predstavovať vážne prekážky z hľadiska vývoja eventuálne adoptovaného dieťaťa týchto dvojíc. Tým takáto adopcia nadobúda charakter násilia páchaného na tom najmenšom a najslabšom, lebo je zaradený do prostredia nevhodného pre jeho harmonický rozvoj.

Tieto jednoduché úvahy ukazujú, že štát vo svojom právnom poriadku nesmie byť vzhľadom na manželstvo a homosexuálne zväzky neutrálny, pretože nemôže byť neutrálny, pokiaľ ide o spoločné dobro: spoločnosť vďačí za svoje prežitie nie homosexuálnym zväzkom, ale rodine

založenej na manželstve.

3. ďalšiu úvahu predkladám tým, ktorí chcú o tejto téme nezaujať uvažovať.

Zrovnoprávnenie by malo najskôr v právnom poriadku a potom v étose nášho ľudu dôsledky, ktoré neváham nazvať devastujúce. Ak by bol homosexuálny zväzok zrovnoprávnený s manželstvom, bolo by manželstvo degradované na jeden z možných spôsobov ako sa zosobášiť a svedčilo by o tom, že štátu je jedno, či si niekto zvolí skôr jedno ako druhé. Inak povedané, zrovnoprávnenie by objektívne znamenalo, že sexuálne spojenie s prokreatívnou a výchovnou úlohou je skutočnosťou, ktorá je pre štát nezaujímavá, lebo nie je dôležitá pre spoločné dobro. Tým by sa zrúcal jeden z pilierov, ktorý uznáva nielen naša ústava, ale ho uznávali aj predchádzajúce právne predpisy, vrátane takých antiklerikálnych, aké mal savojský štát.

4. Chcel by som sa zamyslieť aj nad niektorými dôvodmi, ktoré sa predkladajú na podporu spomínaného zrovnoprávnenia. Prvým a najbežnejším dôvodom je, že prvoradou úlohou štátu je odstrániť zo spoločnosti akúkoľvek diskrimináciu a v pozitívnom zmysle čo možno najviac rozšíriť sféru subjektívnych práv. Diskriminácia však spočíva v tom, ak sa neprimeraným spôsobom zaobchádza s tými, ktorí sa nachádzajú v tej istej situácii, ako to jasne vyjadruje Tomáš Akvinský, opierajúc sa o veľkú grécku etickú a rímsku právnu tradíciu: „Rovnosť distributívnej spravodlivosti spočíva v tom, že rôznym osobám prideluje rôzne veci primerane podľa ich osobnej dôstojnosti. Ak teda niekto považuje takúto osobnú vlastnosť za dôvod, pre ktorý sa tej osobe prideluje to, čo jej prináleží, nerobí to z rešpektu voči osobe, ale pre danú príčinu [vlastnosť]“¹.

Nepridelenie legislatívneho statusu manželstva takým formám života, ktoré nie sú, ani nemôžu byť manželskými, nie je diskriminácia, ale jednoducho uznanie toho, ako sa veci majú. Spravodlivosť značí, že vo vzťahoch medzi osobami vládne pravdivosť. Namieta sa, že keď štát nezrovnoprávni tieto dve formy, nanucuje tým jeden etický pohľad na úkor iného. Povinnosť štátu nezrovnoprávniť tieto dve formy spolužitia však nie je založená na eticky negatívnom súde ohľadne homosexuálneho správania: v tomto ohľade štát nie je kompetentný. Vzniká na základe uvažovania o tom, že v poriadku spoločného dobra, ktorého podpora je primárnou úlohou štátu, má manželstvo odlišný význam ako homosexuálny zväzok. Manželské páry zohrávajú úlohu pri zaistení následnosti generácií, a preto sú uprednostňované vo verejnom záujme a občianske právo im musí priznať inštitucionálne uznanie primerané ich úlohe. Keďže homosexuálne dvojice nezohrávajú z hľadiska spoločného dobra takúto úlohu, nevyžadujú si rovnaké uznanie.

Samozrejme - a to sa nespochybňuje - spolu žijúci homosexuáli sa môžu tak ako každý obyvateľ dovolávať všeobecného práva na ochranu práv či záujmov vyplývajúcich z ich spolužitia.

O ďalších argumentoch nebudem uvažovať, pretože sú irelevantné: sú to skôr zaužívané frázy než racionálne argumenty. Ide napríklad o obviňovanie z homofóbie od tých, ktorí podporujú nespravodlivé zrovnoprávnenie; s problémom nesúvisiace odvolávanie sa na laickosť štátu; povyšovanie akéhokoľvek citového vzťahu na dostatočný dôvod pre získanie

civilného uznania.

5. Teraz sa obraciam na veriacich, ktorí nesú verejnú zodpovednosť akéhokoľvek druhu. Okrem toho, že spoločne s ostatnými majú povinnosť podporovať a chrániť spoločné dobro, majú veriaci aj vážnu povinnosť usilovať sa o plný súlad medzi tým, v čo veria a čo si myslia a navrhujú ohľadne spoločného dobra. Je nemožné vo svedomí zosúladiť katolícku vieru a podporu zrovnoprávnenia homosexuálnych zväzkov s manželstvom: to si totiž navzájom protirečí.

Samozrejme, najvážnejšiu zodpovednosť nesú tí, ktorí navrhujú zavedenie takéhoto zrovnoprávnenia do nášho právneho poriadku, alebo hlasujú v prospech takéhoto zákona v parlamente. To je verejný a závažný nemorálny čin.

No je tu aj zodpovednosť tých, ktorí v rôznych formách takýto zákon uskutočňujú. Ak bude treba, quod Deus avertat, dáme vo vhodnej chvíli potrebné usmernenia. Je nemožné považovať sa za katolíkov, ak takým alebo onakým spôsobom uznávame právo na manželstvo medzi osobami rovnakého pohlavia.

Nakoniec by som sa rád obrátil na mladých. Majte úctu voči manželskej láske; dovoľte, aby sa jej čistý jas spojil s vašim svedomím. Budte slobodní vo vašich myšlienkach a nenechajte sa spútať jarmom pseudoprávd vytvorených masmediálnym chaosom. Pravda a veľká hodnota vašej mužskosti a ženskosti sa nemôžu definovať, ani ich veľkosť stanovovať na základe konsenzu či politických bojov.

Bologna 14. februára 2010, na sviatok svätých Cyrila a Metoda, spolupatrónov Európy

+ kardinál Carlo Caffarra, arcibiskup Bologne